

תוצאות חיים

ד"ר ע"י התאחדות בני תורה
בנשיאות מרן הגאון הרב יצחק רצאבי שליט"א

עלון מס' 10, אוד התשע"ב

מרבין בשמחה

משנכנס אדר מרבין בשמחה

מדוע השמיטו רבינו הרמב"ם ומרן השו"ע דינא דגמרא

במשנה במסכת תענית כתוב משנכנס אב ממעטין בשמחה, והגמ' בדף כ"ט מביאה מימרא על המשנה הזאת, אמר רב, כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה, כך משנכנס אדר מרבין בשמחה.

רבינו הרמב"ם ומרן השו"ע, השמיטו הלכה זו. דהיינו, ההלכה משנכנס אב ממעטין בשמחה מובא גם ברמב"ם וגם בשו"ע, אבל המימרא משנכנס אדר מרבין בשמחה אינה מוזכרת כלל ברמב"ם או בשו"ע. מי שמביא את הדין הזה להלכה הוא המגן אברהם, ואחריו כל האחרונים, והמקור שלהם הוא מהגמ'.

אבל קשה, למה הרמב"ם והשו"ע השמיטו את ההלכה הזאת?

זו שאלה שקשה לענות עליה. ראיתי אולי עשרה תירוצים על השאלה הזאת, אבל כל התירוצים שראיתי, לענ"ד דחוקים. יש שאמרו שזו לא בדיוק הלכה, אלא רשות, עצה. קשה לקבל את זה, כי משמע בגמ' שזו ממש הלכה. ואם השו"ע דין זה לדין משנכנס אב, ושם אין ספק שזה חיוב, אז גם משנכנס אדר מרבין בשמחה צריך להיות חיוב.

ובעצם צריכים להבין יותר, נניח שזו כן הלכה, לפי הגמ"א ויתר האחרונים שפסקו זאת הלכה למעשה, צריך להבין מה פירוש משנכנס אדר מרבין בשמחה, במה צריכים לשמוח, מה צריכים לעשות כדי להרבות בשמחה? עברנו כבר שבוע מחודש אדר, קיימנו את זה או לא קיימנו? צריכים לשתות רביעית יין כל יום? או חצי רביעית? צריכים לשיר כל יום? יש כאלה שאמרו שצריכים ללמוד תורה, ופיקודי ה' ישרים משמחי לב. בסדר, אני מסכים. אין ספק שזה טוב וצריכים ללמוד, אבל אם חז"ל התכוונו משנכנס אדר מרבין בשמחה היינו שצריך ללמוד הרבה תורה, א"כ לכאורה, משנכנס אב ממעטין בשמחה היו צריכים ללמוד פחות, וזה לא מתקבל על הדעת. בחודש אב כתוב לא לעשות סעודת אירוסין, לפי"ז אנחנו צריכים לחפש לעשות אירוסין דוקא בחודש אדר. ואכן יש כאלה שמביאים כך, שאם יש לאדם אירוסין, למשל בחודש שבט הוא רוצה לעשות אירוסין, שמחה או חתונה, ידחה את זה לחודש אדר, אבל שמעתם מישהוא שעושה כך הלכה למעשה? אני לא שמעתי שמישהוא יעשה כך. אדם שיש לו סיום מסכת ידחה אותו לאדר? לא ראינו ולא שמענו מרבתינו ואבותינו שעשו שום שינוי דבר מר"ח אדר עד יום פורים.

אלא צריך לומר, שאצלנו בכל אופן, אבותינו נהגו כפי שיטת הרמב"ם ומרן שלא העלו דין זה הלכה למעשה, למרות שבעל שתילי זיתים הביא את המגן אברהם הזה.

המשך בעמוד הבא

דבר הצורך

כמידי שנה שנה אנו מגיעים לימים הנפלאים של ימי הפורים, ומידי שנה בשנה שאנו קוראים במגילה על המן הרשע זממו ומפלתו, מכריזים בקול גדול "ארור המן" ויש גם מן המהדרין למחותו באביזרי נפץ למיניהם בקול רעש מבעית, והמהדרין מן המהדרין אף עושים בובה של המן ותולין אותו קבל עם ועדה בתרועות של שמחה וגיל.

לכאורה היה נדמה לנו שכל ענין מחיית המן מיותר בהחלט שהרי הלז כבר נתלה על העץ לפני אלפי שנים, ולא נותר שארית וזכר ממנו, ומה התועלת יש במחיתו.

אולם לא כן הדבר, אמנם גופו כבר נמחה אך למרבה הצער רוחו עדיין קיימת, שורש הרע של המן ועמלק לערער את האמונה בלב האדם ולהכניס בו ספיקות וכמ"ש במגילה "ויספר המן לזרש אשתו ולכל אוהביו את כל אשר קרהו" כאילו שהכל התרחש במקרה חס ושלום.

בחג הפורים שזה הזמן הגדול ונעלה בשנה ועד כדי כך שמדמים אותו ליום הכיפורים, ואומרים "פורים ככיפורים" שומה עלינו להתבונן ולחפש בעמקי נבכי לבבינו אם לא מוצא הוא מחסה שם, ולשרש מקרבינו את שורש הרע, ולהחדיר בנפשינו את האמונה הצרופה שעוברת איתנו מדורי דורות, וכמו שהיה אצל אבותינו נע"ג אשר התהלכו בתמימות עם השם יתברך ולא סטו מן הדרך ימין ושמאל, וכל יותר ויותר שנדבק, ונתחבר, ונקבל, מרבתינו הגאונים שליט"א שהם מנהיגי קהילותינו ופוסקי דורנו, אז נמשיך ונלך בדרך התורה והמצוות בלא לסטות ימין ושמאל.

פורים שמח

העלון מוקדש לעילוי נשמת מו"ר רבי משה בן דוד זצ"ל

המשך משנכנס אדר מרבין בשמחה

למעשה בפועל המנהג מדורי דורות, שאין דבר כזה משנכנס אדר מרבין בשמחה. הרמב"ם משמיט, ולא לחינם השמיט. צריך להבין מדוע הרמב"ם השמיט, הרי זו גמרא מפורשת ואף אחד לא חולק עליה, אבל בפועל כיון שהרמב"ם ומרן השמיטו דין זה, לכן לא נהגנו זאת. אלא מאי, יש פוסקים אשכנזים שרוצים לחשוש לדעה זו של המג"א, ולכן מחדשים כל מיני דברים. אבל גם הם יודו שלא שמעו זאת מאבותיהם ורבותיהם, וזו רק ההבנה שלהם. וזה בסדר, הם דברים טובים.

וכדי לחזק זאת, אקרא לכם שאפילו כתבו את זה, אם כי הדברים לא כ"כ ברורים לגמרי. בספר דרך שיחה, שאל את הגר"ח קנייבסקי שליט"א, איך מקיימים את ההלכה משנכנס אדר מרבין בשמחה. ענה לו, מי שיש לו סיום מסכתא או שמחה, יראה לעשותה בחודש אדר. אם אין לו שמחה, ישתה קצת יין בכניסת החודש. והוסיף שאביו בעל קהילות יעקב, הסטיפלר זצ"ל, נהג בכל ראש חודש לשנות מעט יין, כי הרי יש ענין בר"ח לעשותו מעט חג, ובחודש אדר הוא הוסיף קצת. הדבר לא כ"כ מסתדר לי, כי לא כתוב שבר"ח אדר מרבין בשמחה אלא משנכנס אדר, א"כ לפי"ז צריך כל יום מחודש אדר לשנות מעט יין.

ובעצם יש קצת שאלה, מה פירוש משנכנס אדר, לכאורה היה צריך לומר מר"ח אדר או משהגיע אדר, מה זה משנכנס, מה נכנס? וכן קשה גם לגבי משנכנס אב ממעטין בשמחה, מה פירוש משנכנס.

יש באחרונים, בעל פרי מגדים ואדרת אליהו שמפרשים, אם כי אדרת אליהו אומר שזו קצת הלצה אבל נראה שישנם כאלו שלקחו את הדברים כפשוטם. הרי לפעמים המולד הוא לפני ר"ח, לעתים כמה שעות לפני ר"ח יש כבר את המולד, וכיון שזה ענין של מזל, בחודש אב למזל רע ובחודש אדר למזל טוב, ממילא משנכנס אדר דהיינו כשהוא נכנס בגבולו של חודש שבט, כבר מאז תעשה עניינים של שמחה. ככה הם מסבירים את זה. אבל יש הרבה פוסקים אחרים, שלא נראה מדבריהם שהם מסכימים לכך.

ואכן נראה לענ"ד שההסבר הוא אחר. דהיינו, לא יכלו להגיד מר"ח אדר מרבין בשמחה או מר"ח אב ממעטין, כי המלה מר"ח לא ברורה. למשל, מרן כותב שמר"ח אלול קמים לסליחות, וכי בר"ח עצמו קמים? אלא כמ"ש המפרשים שהכוונה אחרי ר"ח. כשאתה אומר מר"ח, לפעמים זה לא מובן אם הכוונה לר"ח עצמו או מאחרי ר"ח. לכן גם פה לא יכלו להגיד מר"ח אדר מרבין, כי לא יהיה ברור האם זה מהיום או מאחרי ר"ח, לכן אמרו לשון משנכנס, שאז מובן הכוונה שזה מר"ח. וגם לגבי משנכנס אב, למרות שזה ר"ח כבר ממעטין בשמחה. וזה חידוש יותר גדול. שאפילו שר"ח הוא יום של שמחה, בכל זאת כבר מר"ח אב צריך למעט

בשמחה. משנכנס היינו מיד בתחילת היום. בכל אופן איך לתרץ את השאלה מדוע הרמב"ם ומרן השמיטו דין זה, אמרתי לכם שראיתי בערך עשרה תירוצים, כולם קשים מאד, ממש תירוצים דחוקים. אבל נלענ"ד שהתירוץ הכי מרווח מכולם הוא כך. מובא בירושלמי במסכת מגילה חידוש, אדם שאין לו מגילה והוא צריך לצאת לדרך, יכול לקרוא את המגילה מתחילת החודש, שנאמר והחדש אשר נהפך להם מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב. אם כן זמנה מתחילת החודש, עד ארבעה עשר או חמשה עשר. לאחר מכן, כתוב ולא יעבור. אבל בשעת הדחק יכול לקרוא את המגילה מר"ח אדר. מרן כותב בבית יוסף, כיון שההלכה הזאת לא מובאת בתלמוד בבלי אלא רק בירושלמי, וגם הרמב"ם השמיט אותה, משמע שהם סוברים שהבבלי חולק על הירושלמי. לכן כתב מרן בשו"ע, יש אומרים שיכול לקרות את המגילה מתחילת החודש. הוא מביא בשם יש אומרים, וזו דעת הירושלמי. כמובן שרק בשעת הדחק אולי אפשר לסמוך על זה, אבל השו"ע לא סבירא ליה הכי וודאי שגם הרמב"ם לא סבירא ליה הכי. מהיכן למדנו את הדין משנכנס אב ממעטין בשמחה, מהפסוק והשבתי כל משושה חגה חדשה ושבתי, חדשה זה כל חודש אב, חדש ה' החדש החמישי. שבתה, זה שבוע שחל בו תשעה באב.

א"כ, מי שלומד את ההלכה הזאת וסובר שמשנכנס אב ממעטין בשמחה, כמו שיש הסוברים שהלכות האבילות, התספורת וכיבוס בגדים הם מתחילת החודש, לומד מהפסוק הזה. אבל אנחנו לא פוסקים ככה. אנחנו פוסקים שרק בשבוע שחל בו תשעה באב יש דיני תספורת וכיבוס. לכאורה מה עם הפסוק חדשה? אלא שלא דורשים. אם כן אותו דבר לגבי חודש אדר, מי שאומר את ההלכה של משנכנס אדר מרבין בשמחה דורש את הפסוק והחדש אשר נהפך להם מיגון לשמחה, אבל כיון שאנחנו פוסקים שמי שקורא את המגילה בתחילת החודש לא יצא ידי חובתו, כיון שזו רק דעת הירושלמי אבל הבבלי אינו סובר כן, א"כ רואים שלא דורשים את הפסוק והחדש אשר נהפך להם מיגון לשמחה. ממילא לדעת הרמב"ם, כמו שלהלכה אין לקרוא את המגילה בתחילת החודש, כך אין הלכה משנכנס אב ממעטין בשמחה, וגם לא משנכנס אדר מרבין בשמחה כי הא בהא תליא. ממילא אין דין של משנכנס אדר מרבין בשמחה, ולכן הרמב"ם השמיט את ההלכה הזאת כי לדעתו זו לא הלכה למעשה.

[מתוך הספר הנפלא שערי יצחק פרשת תרומה התשי"ע]

חדש! יצא לאור קונטרס "מועדי השם" על הלכות פורים

עפ"י פסקי מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א
ניתן להשיג ב"עולם הדפוס" רח' בירנבוים 19 ב"ב
057-3111606, 03-6771638

בענין הברכות שקודם קריאת המגילה

מתוך ספר אורה ושמחה

”שעשה נסים לאבותינו בימים ההם בזמן הזה”

השלחן ערוך בסימן תרצ”ב (ס”א, וכן דעת הרמב”ם בפ”א מהל’ מגילה ה”ג) פסק שיש לברך ברכה זו לפני ברכת שהחיינו, אולם דעת הטור (שם) שיש להקדים ברכת שהחיינו לפני ברכת שעשה נסים.

וגאון עוזינו מהרי”ץ זצ”ל ביאר את יסוד המחלוקת שבין הפוסקים,

שיטת הטור שיש להקדים שהחיינו לשעשה נסים, הוא לשיטתו שסובר שמברכים שהחיינו בלילה וביום, ואם כן יש לברכת שהחיינו קדימה לברכת שעשה נסים מדין תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם. שברכת שהחיינו נוהגת יותר בתדירות, שהרי מברכים אותה בכל יום טוב וגם בפורים מברכים אותו בלילה וביום, אולם ברכת שעשה נסים פחות תדירה שאינה נוהגת אלא בחנוכה ופורים.

אבל שיטת השלחן ערוך [וכך הוא מנהיגנו] להקדים ברכת שעשה נסים לברכת שהחיינו, היא גם לשיטתו שסובר שמברכים שהחיינו רק בלילה ולא ביום. ולפי זה נמצא שברכת שעשה נסים, יש לה עדיפות במה שמברכים אותה פעמיים בפורים בלילה וגם ביום והיא תדירה יותר, ולכן מקדימים אותה לברכת שהחיינו.

[שו”ת פעולת צדיק ח”ג סימן ס”ח]

ביאור נוסף מדוע פסקו הרמב”ם והשלחן ערוך שיש להקדים ברכת שעשה נסים לברכת שהחיינו, כתב הגאון ר’ חיים כסאר זצ”ל, דאע”פ שברכת שהחיינו היא תדירה יותר מאשר ברכת שעשה נסים, והרי תדיר ושאינו תדיר תדיר קודם, מ”מ מאחר וברכת שעשה נסים לאבותינו שייכת יותר לברכה הראשונה ברכת על מקרא מגילה, לכן אנו מעדיפים להסמיך אותה לברכה הראשונה יותר מאשר ברכת שהחיינו.

[שם טוב פ”א ממגילה ה”ג]

הלכות פורים ממדרן פוסק עדת תימן שליט”א

א. מה שנוהגין בשאר קהילות ליתן לעניים קודם פורים זכר למחצית השקל, לא נהגו בתימן, כי חיוב זה אינו אלא בזמן בית המקדש ומ”מ בזמנינו טוב לעשות כן לחיזוק הישיבות ומוסדות התורה.

ב. מנהגו שלא לחזור ולברך ברכת שהחיינו ביום על המגילה.

ג. י”א שיכוון בברכת שהחיינו גם על מצות משלוח מנות ומתנות לאביונים וסעודת פורים וכן הש”צ יכוין להוציא את הציבור על מצות אלו.

ד. הקורא יכוין להוציא את כל השומעים, ויכוונו גם השומעים לצאת וצריכים לשמוע כל תיבה ותיבה שאפילו אם רק תיבה אחת לא שמעו אינם יוצאים ובפרט ביום צריך להזהר בזה שמצוי שנרדמים מחמת העייפות.

ה. הקהל ישתקו ויכוונו דעתם לקריאת הש”צ ולא יקראו עמו מתוך הספר, אלא רק תיבה אחת או יותר שלא שמעו ממנו יקראו מיד מתוך הספר שלפניהם אע”פ שהוא פסול.

ו. אין לחלוץ את התפילין עד לאחר קריאת המגילה משום דכתיב בה ויקר ודרשינן אלו תפילין.

ז. המנהג שהבנים הסמוכים על שלחן אביהם סומכים עליהם גם במשלוח מנות ומתנות לאביונים וטוב להחמיר.

ח. גם בלילה ישמח וירבה בסעודה. חייבים לאכול ולשתות ולשמוח ביום פורים וגם בלילו ישמח וירבה קצת בסעודה ומכל מקום בסעודה שעושין בלילה אין יוצאין ידי חובתם ועיקר הסעודה מצוה שנתה ביום דכתיב ימי משתה, ומנהגינו לעשותה לפני הצהרים מוקדם יותר משאר ימות השנה כדרך שעשתה אסתר בשחרית הלכך אחר שמסיימים התפילה, סועדין מעט פת שחרית ועוסקין במצות היום משלוח מנות ומתנות לאביונים, ומתקבצים כל בני הבית לסעודה.

ט. אין חיוב לשתות בדוקא יין ואפשר גם שאר משקין המשכרין וטוב להחמיר.

י. מנהגינו שבכל פעם ששותה (חוץ מכשמתחיל לשתות מפני שמברך בורא פרי הגפן) אומר למסובין תחילה, ארור המן, והם עונים ברוך מרדכי, וכן ארורה זרש, ברוכה אסתר, ארורים אויבים ברוכים ישראל, וכן כולם.

יא. שכונות הסמוכות לירושלם כגון שכונת רמות וכדו’, צריכים לקרוא את המגילה בט”ו באדר ולא בארבעה עשר שבו הם פטורים מן הקריאה. (עיין שערי יצחק מוצש”ק תרומה התש”ע)

משוורתא דפוריא (סנהדרין ס"ד ע"ב)

מתוך ספר אורה ושמחה

מנהג קהילות מסויימות בתימן, שעוד לפני שהגיעו ימי הפורים, היו ילדי המדרש מתקנים להם שני מקלות ועושים אותם שתי וערב עוטפים אותו ומכריזים עליו בקולי קולות, המן הרשע. אחרי זה נהגו הילדים, להתקין עגלה עם גלגלים וסוס מעץ ועליו דמות אדם מעץ. לדמות זו, היו נועצים שני חרוזים בראשו שהם כביכול שתי עיניים, מדביקים לו זקן, מלבישים אותו בלואי סחבות צבעוניים ומגוחכים ומרכיבים אותו על סוס מעץ וקוראים לפניו ככה יעשה לאיש המן הרשע הזה.

ובהגיע ליל פורים, היו גוררים את העגלה ברחובות העיר ומכריזים בקולי קולות, המן המן, ומרקדים ומזמרים כנגדו בחרוזים אלו, קד דא המן גא, פוק פרס ערגא, ווקח ואפתגא, יא ויל אמוה ויין תגא (תרגום), הנה כבר המן בא רוכב על סוסה צולעת, התפקע והתפוצץ, אבוי לאמו אנה היא באה]. לאחר מכן, היו תולים את דמות ההמן בחצר ביהכ"נ על עץ גבוה ומיידים בו אבנים וחיצים רבים, עד שהוא מתנפץ לרסיסים.

והיו בהן קהילות, שהיו משהים את צליבתו של המן הרע, עד מוצאי יום הפורים ובאותה שעה היו מוציאים אותו לשריפה. לאחר שיצקו עליו נפט, מציתים אותו באש והולכים רק לאחר שהוא נעשה עפר ואפר.

שרשי מנהג זה, קדומים. כמו שכתב מרן רבינו הגאון ר' יצחק רצאבי שליט"א שכן נזכר כבר במסכת סנהדרין (דף ס"ד ע"ב), כמשוורתא דפוריא, ופירשו זאת הגאונים (הו"ד בערוך בערך שוור) בזה"ל.

מנהג בבל ועילם, כל הבחורים עושים צורה בדמות המן קודם פורים ותולים אותה על גגותיהן, ארבעה חמשה ימים. ובימי הפורים, עושים מדורה גדולה ומשליכים אותה הצורה באש ומשליכים עליה מלח הרבה כדי לעשות להן קול, והם הבחורים עומדים סביבה ומזמרים בכל מיני זמר ושמחים. וגם יש להם טבעת תלויה בתוך האש, שתולים בה הצורה וקופצים מצד האש לצד האחר, ואותה הטבעת נקראת משוורתא כלומר בית קפיצה.

תאור נוסף למנהג זה, כתב ר' יעקב ספיר ז"ל שבקר בתימן בשנת תרי"ט, וכך כתב בספרו אבן ספיר.

פורים, ואני עודני בשבאם. המגילה נקראת בה כבירוב ערי העולם ב"ד באדר, וממנהגי הקהלה בשבאם הילדים משחזרים את האמור במגילה, צרים עץ ואבן כדמות הצר המן, הרץ לפני מרדכי רכוב על סוס לפני הרץ לקראת עמוד עץ גבוה אשר בחצר בית הכנסת, ועליו תולים אותו ויורים בו חצים ואבנים עד התנפצו לרסיסים. הנערים ממשיכים במשחק הכאת המן, וקוראים בקול ארור המן ברוך מרדכי, עד שעת סעודת פורים הנערכת ברוב שמחה והשתיה כדת אין אונס, עד דלא ידע בין ארור לברוך. [ע"פ שע"ה קכ"ג ס"ק ט']

העלון יוצא לאור ע"י ארגון "תוצאות חיים" בני ברק
בשיתוף מוסדות יד מהרי"ץ בני ברק
העורך: ר' ש. נפחא יצ"ו
הערות מתקבלות בברכה בפקס 03/5358404
נא לציין שם וכתובת השולח

פלפולא חריפתא

קושיא א': הגמרא במסכת מגילה (טז, א) מספרת, שכאשר המן ביקש להלביש את מרדכי בבגדי המלכות, אמר מרדכי להמן, שאין זה יאה ללבוש את בגדי המלך אלא רק לאחר שיסתפר ויתרחץ.

ובסופו של דבר אכן נאלץ המן לספר ולרחוץ את מרדכי. קשה, דברש"י במגילה (שם ד"ה הלכות קמיצה) מבואר, שמאורע זה התרחש בט"ז בניסן, ומסיבה זו כותב המגן אברהם [או"ח סימן תצ"ו בשם השל"ה] שיש להרבות בסעודה ביום א' של חול המועד פסח זכר למשתה אסתר. אם כך כיצד יכל מרדכי להסתפר ביום זה שהוא יום טוב שני של גלויות?

קושיא ב': הרמ"א [בסימן תרצד סעיף ד] פסק כי אדם ששלח משלוח מנות לחבירו, גם אם חבירו מסרב לקבלם או מוחל לו, יצא השולח ידי חובת משלוח מנות. קשה, ברשב"א (בשו"ת סימן יח) מבואר, כי הסיבה שאין מברכים על מצות צדקה, ומתנות עניים, הלואה, הענקה וכדומה היא משום שאין המצוה תלויה כולה ביד העושה אותה, שכן יתכן שחבירו לא יאות לקבלם, נמצא לפי זה, כי מצוה שתלויה כולה ביד העושה אותה יש לברך עליה. ואם כן מדוע אין מברכים על מצות משלוח מנות, הלא המצוה תלויה כולה ביד העושה אותה, שכן גם אם המשלוח המנות לא יתקבל יצא השולח ידי חובת משלוח מנות?

טעם לפורים

מאת הרה"ג יוסף צברי שליט"א

רב ק"ק מקום מקדש אלעד ומו"צ פעולת צדיק

"אם מוֹרַע הַיְהוּדִים מֵרַדְכִי" {ו', י"ג}

כתב הגאון רבי שלמה עדני זצ"ל בביאור פסוק זה וז"ל: "אם מזרע היהודים- כמו אף על פי" עכ"ל.

וכתב החיד"א המביאו, לבאר על פי דבריו את הפסוק במגילה: שהנה, לבית המן היה ידוע כנראה מידיעה קדומה, שזרעו של עשיו עתיד ליפול בידי זרעה של רחל. ולכן הם שבאו מעמלק שהוא זרעו של עשיו, תמיד חששו להלחם עם זרעה של רחל מחשש שינצחום.

ולכן, לא חששו לצאת ולהלחם במרדכי היהודי, כיון שאע"פ שהוא היה מכריז שהוא משבט בנימין וא"כ הרי הוא מזרעה של רחל, חששו שאין הוא דובר אמת, אלא מזרעו של יהודה הוא, שכן נקרא הוא בפי כולם: "מרדכי היהודי", על שם שבא משבט יהודה, ובה היה מתנחם המן בחשבו שיוכל הוא להצליח להילחם עם מרדכי ולנצחו.

ולכן באה זרש ואמרה לו: אם מזרע היהודים מרדכי, אע"פ שמזרע היהודים מרדכי, דהיינו, שחושב אתה שמשבט יהודה הוא לכן יכול אתה לנצחו ואין הוא משבט בנימין, מכל מקום: אשר החילות לנפול לפניו לא תוכל לו", שהרי גם לפי סברתך שמשבט יהודה הוא, הרי יהודה הרג את עשיו, וזהו תחילת נפילתך לפניו מדורות קדומים. ואם כן כעת ששוב רואה אתה שמתחיל אתה ליפול לפניו ומוביל אותך בבזיון לעין כל, הרי שכוחו של יהודה שוב מתעורר ועולה על עשיו וא"כ מזלו עולה עליך מכה אבותיך. ולכן מובטח לך ש-"אשר החילות לנפול לפניו לא תוכל לו כי נפול תפול לפניו". {חומת אנך להחיד"א אסתר פ"ו עמ"צ"ה}